

yapılmıştır. Denizin doldurulması sonucu elde edilen bu yeni bölge gayrimüslimlere konut yapmaları için kiraya verilmiş ve elde edilen gelir Laleli Cami vakfına aktararak cami giderleri buradan karşılanmıştır. Bu ilginç hikâyeyi tamamlaması bakımından tespit edilen duvar oldukça önemlidir. Çünkü İstanbul Kent tarihine ait, hafızalardan silinmiş olan önemli bir konunun tekrar hatırlanmasını sağlamıştır.

Duvarın bir diğer özelliği, mimarlık tarihi bakımından önemlidir. Çünkü su içerisinde, özellikle liman yapımında, antik dönemden beri aynı şekilde uygulanan bir tekniğin oldukça iyi korunmuş örneğini gözler önüne sermiştir.

Arkeolojik Kazı Ekibi ve Bilimsel Katılımcılar

Kazılar İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürü Zeynep S. Kızıltan başkanlığında geniş bir ekip tarafından yürütülmüştür. Alan sorumluları Müze Müdür Yardımcısı Rahmi Asal, Müze arkeologları Dr. Ö. Emre Öncü, Sırrı Çölmekçi ve Emir Son, ayrıca arkeolog Çiğdem Aydın, Selma Ekşi, Melisa Şirazi, Emek Uğurlar, Ozan Yıldırım, Evren Yıldız, Sinan Yiğit, sanat tarihçi Alen Maşalı, restoratör-arkeolog Murat Akman ve fotoğrafçı Dilara Şen Turan çalışmalarda yer almıştır. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nden Prof. Dr. Ünal Akkemik ve ekibi, açığa çıkartılan ahşaplar üzerinde dendrokronoloji çalışmaları yürütmüştür.

Avrasya Tüneli

İstanbul'un büyüyen ulaşım sorunlarının çözümüne yönelik geliştirilen projeler arasında, son yılların en büyük çalışmalarından biri olan Avrasya Tüneli (İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçişi Projesi), Asya ve Avrupa yakalarını, deniz tabanının altından geçen 5 kilometre uzunluğunda bir karayolu tüneli ile birbirine bağlamaktadır. İstanbul'da araç trafiğinin yoğun olduğu Koşuyolu-Kumkapı hattında hizmet veren Avrasya Tüneli ve tünelin yaklaşım yolları toplam 14,6 kilometrelik bir güzergâhı kapsamaktadır.

Projenin 5,4 kilometrelik bölümü, deniz tabanı altına özel bir teknoloji ile inşa edilen iki katlı tünelden ve diğer metotlarla inşa edilen bağlantı tünellerinden oluşurken, Avrupa ve Asya yakalarında toplam 9,2 kilometrelik güzergâhta yol genişletme ve iyileştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Sarayburnu-Kazlıçeşme ile Harem-Göztepe arasında yer alan yaklaşım yolları genişletilerek kavşak, araç alt geçitleri ve yaya üst geçitleri inşa edilmiştir.

Boğaz geçiş tüneli ve yol iyileştirme-genişletme çalışmaları, bütüncül bir yapıda İstanbul'daki araç trafiğini rahatlatmaktadır. Trafiğin çok yoğun olduğu güzergâhta yolculuk süresi kayda değer miktarda azalırken, güvenli ve konforlu yolculuğun ayrıcalığını yaşamak da mümkün

olmaktadır. İstanbul'un yeni simgesi Avrasya Tüneli ile şehirdeki çevre ve gürültü kirliliğinin azalmasına da katkı sağlanmaktadır.

T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü (AYGM), Avrasya Tüneli Projesi'nin tasarım, inşaat ve işletmesini gerçekleştirilmesi için Türkiye'den Yapı Merkezi ve Güney Kore'den SK E&C'nin eşit ortaklığıyla kurulan Avrasya Tüneli İşletme İnşaat ve Yatırım A.Ş.'yi (ATAŞ) görevlendirmiştir. Yaklaşık 25 yıllık işletme süresinin tamamlanması ile Avrasya Tüneli kamuya devredilecektir."

İSTANBUL BOĞAZI KARAYOLU TÜP GEÇİŞİ (AVRASYA TÜNELİ) PROJESİ

ÇATLADIKAPI VE YENİKAPI ARKEOLOJİK KAZI VE ARAŞTIRMALARI

Avrasya
TÜNELİ

Kazı Alanlarımız ve Tarihçesi

İki farklı bölgede kazılar yürütülmüştür. Çalışmaları yürütülen ilk alan Çatladıkapı sahil şeridinde yer almakta olup, Marmara surlarının güneyinde yer alır. Kentin antik dönem topoğrafyası gözetildiğinde, kazılan bölgelerin, sahil yolu yapımı sırasında doldurulan, ancak antik dönemlerde, surların yaklaşık 100 m önündeki deniz içerisinde yer aldığı görülmektedir. Çatladıkapı'da yer alan Bukaleion Sarayı önünden başlayan ve batıya doğru uzanan kazı alanı, Kumkapıya doğru uzanarak, Kontoskalion Limanı önünden Theodosius limanına doğru devam eden kıyı şeridini kapsamaktadır.

Diğer bir kazı alanı Yenikapı bölgesindedir. Avrasya tüneli projesinin bağlantı yollarının önemli bir bölümünü içeren Yenikapı battı çıktı zemin altı yol alanı inşası çalışmaları kapsamında, Sahil yolunun Yenikapı döner kavşak bölümünde, Mustafa Kemal Caddesi'nin Yenikapı eski yol kavşağıyla kesiştiği kesimde, Aksaray Yalı Mahallesi'nin doğusunda yaklaşık 3.000 metrekarelik alanda kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Her iki alanda yürütülen kazı çalışmaları 2014 yılında başlamış ve 2017 yılında sonuçlandırılmıştır.

Kazı ve Araştırmaların Nedeni

Projenin Avrupa yakasında, TBM çıkış şaftında, Çatladıkapı ile Yenikapı arasında uzanan yol hattında ve Yenikapı zemin altı yol inşası alanında, ilgili koruma kurulunun verdiği karar doğrultusunda, İstanbul Arkeoloji Müzeleri denetiminde kazı ve araştırmalar yürütülmüştür.

BULUNTULAR

Çatladıkapı

Çatladıkapı bölgesinde yürütülen kazılarda deniz tabanına yayılmış halde bulunan ahşap bir gemi batığına ait parçalar tespit edilmiştir. Parçaların ait olduğu gemi batığının bir bütünlük göstermeyen, dağılmış durumda günümüze ulaştığı anlaşılmıştır. Olasılıkla Geç Osmanlı Dönemi'ne ait geminin parçaları çok dağılmış olduğundan formu konusunda fikir yürütülememiştir. Gemi batığı dışında farklı malzeme özelliklerine sahip çok sayıda eser gün yüzüne çıkarılmıştır. Buluntular, İstanbul'un deniz surları önündeki sahil şeridinin geçmiş kullanımını anlatmaktadır. Antik

deniz tabanında yürütülen çalışmaların doğal buluntusu taş çapalardan çok sayıda bulunmuştur. Bulunan örneklerin genel olarak küçük teknelere ait olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca Bizans Dönemi'ne ait çok sayıda koku şişeleri ve amphoralar bulunmuş olup, bunlar MS 5. ile 11. yüzyıl arasındaki farklı dönemlere tarihlenmiştir. Bunlar dışında yine Bizans Dönemi'ne ait çok sayıda kandil, maşrapa, tabak gibi pişmiş toprak obje ile kama sapı ve oyun taşları gibi farklı biçimlerde işlenmiş kemik objelerde bulunmuştur.

Yenikapı

Yenikapı'da yürütülen kazılar, İstanbul arkeolojisi ve kent tarihi anlamında çok değerli bilgilerin kamuoyu ve bilim dünyasına kazandırılmasına vesile olmuştur. Burada yürütülen kazıların ilk aşamasında, Yalı Mahallesi'nde halen görülmekte olan 19. yüzyıla ait sahil evlerinden, günümüze ulaşamamış

olanlarına ait giriş kat seviyelerine kadar korunmuş bölümleri açığa çıkarılmıştır. Bu binaların orijinal durumlarıyla ilgili önemli mimari veriler elde edilmiştir. Buna göre, her evin yağmur suyu biriktirme sarnıçları olduğu anlaşılmaktadır. Sarnıçlar bodrum katlardaki çeşmelere bağlıdır. Evlerin banyo ve tuvaletleri bodrum katlarda yer almıştır. Ayrıca deniz kıyısındaki gevşek bir zeminde inşa edildikleri için, zemin güçlendirme adına ahşap radye temel sistemi üzerine inşa edildikleri anlaşılmıştır. Yapılan arşiv araştırmaları sonucu açığa çıkan kalıntıların, Yalı Mahallesi'nin doğusunda kalan, eski konut alanında oldukları ve en az sekiz farklı binaya ait oldukları anlaşılmıştır. Bu bilgi dışında günümüze ulaşamamış olan Katip Kasım Külhanı Sokak, Sandık Sokak ve Osmanlı Dönemi'ne ait bir mahalle çeşmesi de bir kez daha varlıklarını ortaya koyabilmiştir.

Kazıların ikinci aşamasında, su içinde yapılmış binalarla ilgili mimarlık tarihi açısından kıymetli bilgiler sunan ahşap sandıklar içine inşa edilmiş anıtsal boyutlarda bir duvar açığa çıkarılmıştır. Kazı ve araştırmalarımız sonrası bu duvarın Osmanlı Dönemi'nde III. Mustafa'nın saltanatı sırasında yaklaşık 1760 yıllarında deniz içerisine inşa edildiği tespit edilmiştir. Laleli Cami'nin inşası sırasında, buradan çıkarılan hafriyatın Yenikapı'daki sahile dökülerek denizin doldurulması için deniz içerisine alanı çevreleyen set duvarı